

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara

Muistio-luonnos-
3.6.2016**VALTIOVARAINMINISTERIÖN ASETUS ERÄIDEN HALLINNON YHTEISTEN SÄHKÖISEN ASIOINNIN TUKIPALVELUIDEN TUOTTAMISESTA****1 Johdanto**

Ehdotetulla valtiovarainministeriön asetuksella on tarkoitus säätää hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (xx/2016) säännöksiä tarkentavasti.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista on tähän asti säädetty valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa laissa (1226/2013) eli TORI-laissa ja lain perusteella annetussa asetuksessa (132/2014) eli TORI-asetuksessa. Nyt säännökset kootaan lakiin yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (xx/2016). Valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain ja lain nojalla annetun asetuksen kyseiset säännökset kumotaan.

TORI-lain 2 §:n 4 momentissa annetaan asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle säätää tarkemmin yhteisistä tieto- ja viestintätekniisistä palveluista. Lain 5 §:n 3 momentissa annetaan asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle säätää tarkemmin palvelutuottajan tehtävistä. TORI-asetuksen 3 §:ssä säädetään yhteisistä sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluista, joihin kuuluvat avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelu eli Avoindata.fi –palvelu sekä sähköisen asioinnin lomakealusta eli Lomake.fi –palvelu. TORI-asetuksen 5 §:n mukaan näiden palveluiden tuotannosta ja kehittämisestä vastaa valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori. Lisäksi Valtiokonttori on vastannut Avoindata.fi – palvelun sisällöntuotannosta ja ohjauksesta yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa vuodesta 2016 lähtien.

2 Avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelu

Avoimen tiedon ohjelmalla (2013–2015) vauhditettiin ja koordinoitiin julkisen hallinnon tietovarantojen avaamista. Ohjelman avulla toteutettiin mm. avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelu Avoindata.fi ja avointa dataa hyödyntävä kokeiluympäristö JulkICTLab. Avoindata.fi -palvelu julkaistiin syksyllä 2014, jolloin palveluun vietiin myös Yhteentoimivuus.fi -portaalin aineistot. Yhteentoimivuus.fi -palvelun tuottaminen lopetettiin keväällä 2015. Käyttöehtoja yhtenäistettiin laatimalla julkisen hallinnon suositus Avoimen tietoaineiston käyttöluupa JHS 189. Avoindata.fi -palvelussa julkaistiin avoimen datan opas huhtikuussa 2016.

Valtiovarainministeriö koordinoi julkishallinnon tietohallintoa ohjaavana ministeriönä tietovarantojen avaamista ja avoimen tiedon kehittämistä. Avoin data liittyy kiinteästi digitalisaatioon, yritysten liiketoiminnan kehittämiseen, tutkimukseen, koulutukseen, demokratian kehittämiseen ja lainsäädäntöön. Ministeriöt huolehtivat tietovarantojen avaamisen suunnitelmista omilla vastualueillaan. Valtion virastot, laitokset ja kunnat vastaavat puolestaan tietoaineistoistaan ja niiden avaamisesta.

3 Sähköisen asioinnin lomakealusta

Sähköisen asioinnin lomakealustalla, eli Lomake.fi –palvelulla tarkoitetaan palvelua, jonka avulla viranomaiset voivat tuottaa vuorovaikutteisia lomakkeita hallinnon asiakkaiden käyttöön. Julkisella hallinnolla on käytössään Suomi.fi ja Yritys-Suomi –palveluihin liitetty Lomake.fi –palvelu. Alustalle voi myös linkittää muilla ratkaisuilla tuotetut asiointipalvelut osaksi organisaation alustapalvelulla olevaa palveluvalikoimaa.

Lomake.fi -palvelun tulee jatkossa osittain korvaamaan Suomi.fi-palvelutietovaranto, johon kuvataan kaikki julkiset palvelut niin kansalaisille, yrityksille kuin viranomaisille. Osana palvelun tietoja palvelutietovarantoon tallennetaan metatiedot palvelun käyttöön liittyvistä lomakkeista tai verkkoasiointimahdollisuuksista. Lomakkeet ja verkkoasiointi kytketään aina osaksi jotakin palvelua.

4 Asetuksenantovaltuudet, ehdotukset sekä yksityiskohtaiset perustelut

Hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa sen hallinnonalalla toimivan viranomaisen tehtäväksi tuottaa ja kehittää myös muuta kuin 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukipalvelua edellyttäen että palvelun tuottamisessa ei käytetä julkista valtaa. Näihin muihin tukipalveluihin ei 3 §:n 1 momentissa kuvattuja palveluja vastavassa määrin sisältyisi hallinnossa asioivan henkilötietojen käsittelyä tai muita oikeusturvan kannalta merkityksellisiä piirteitä. Tällaisia palveluja olisivat Lomake.fi –palvelu sekä Avoindata.fi –palvelu.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain mukainen palvelutuotanto keskitetään kokonaisuudessaan pääsääntöisesti Väestörekisterikeskukseen, jonne palkataan ja siirretään henkilöstösiirtoina henkilöitä huolehtimaan palvelujen jatkuvasta tuotannosta. Myös Avoindata.fi -palvelun tuottaminen ja kehittäminen säädettäisiin jatkossa tällä asetuksella Väestörekisterikeskuksen tehtäväksi.

Lomake.fi -palvelun tuotanto- ja kehittämisvastuu säilyy Valtorilla. Valtiovarainministeriön keskitetty rahoitus palvelulle on päättymässä vuoden 2017 lopussa. Palvelun mahdollisesta siirtämisestä toiselle palveluntuottajalle tai palveluntuottamisen jatkamisesta maksullisena päätetään myöhemmin. TORI-laista ja –asetuksesta poistetaan Lomake.fi -palvelua koskevat säännökset, joten Valtorista palvelun tuottajana säädettäisiin tässä asetuksessa.

Asetus eräiden hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalveluiden tuottamisesta sisältäisi edellä kuvatulla tavalla täydentäviä säännöksiä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista ja palvelujen tuottajasta.

Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelun (Avoindata.fi –palvelu) tuottaminen ja kehittäminen Väestörekisterikeskuksen tehtäväksi.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin sähköisen asioinnin lomakealustan (Lomake.fi –palvelu) tuottaminen ja kehittäminen Valtorin tehtäväksi.

5 Vaikutukset

Valtiovarainministeriö on tehnyt vuosittain Valtorin kanssa palvelusopimuksen sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteisistä palveluista. Avoindata.fi on yksi näistä palveluista. Vuoden 2016 sopimus on arvoltaan 3 milj. euroa. Yksittäisten palveluiden kustannuksia ei ole kirjattu sopimukseen. Lisäksi valtiovarainministeriö on hankkinut Valtorilta Avoindata.fi – palvelun kehittämistä erillisellä projektisopimuksella.

Henkilöitä Valtorille on resursoitu Avoindata.fi -palveluun yksi henkilötyövuosi. Valtiovarainministeriö on ostanut tämän lisäksi Valtiokonttorilta palvelun ohjausta ja kehittämistä sekä Valtorin kanssa tehtävää sisällöntuotantoa 0,4 henkilötyövuoden verran.

Sähköisen asioinnin lomakealustan (Lomake.fi-palvelu) tuotanto- ja kehittämisvastuu on Valtorilla. Valtiovarainministeriön keskitetty rahoitus Lomake.fi -palvelulle on kuitenkin päättyvässä vuoden 2017 lopussa ja palvelun mahdollisesta siirtämisestä toiselle palveluntuottajalle tai palvelun muuttamisesta maksulliseksi päätetään myöhemmin.

Kansallinen palveluarkkitehtuuri-ohjelman kausi päättyy vuoden 2017 loppuun, jonka jälkeen siihen kuuluvat palvelut jatkuvat lakisääteisinä, pääosin keskitetysti rahoitetuina palveluina. Ehdotetun asetuksen vaikutuksia on arvioitu myös hallituksen esityksessä laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista sekä valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 59/2016). Ehdotettu asetusta on osa mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvää muutosta. Hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen määräraharatpeet on huomioitu valtion vuoden 2016 talousarviossa ja julkisen talouden suunnitelmassa 2017-2020.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin asetuksen voimaantulopäiväksi 1. heinäkuuta 2016. Voimaantulopäivä on sama kuin hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (xx/2016) voimaantulopäivä.

Asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädettäisiin tehtävien järjestämisestä siten, että Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori tuottaa ja kehittää 1 §:n avoimen tiedon ja yhteentoimivuuden palvelua (Avoindata.fi -palvelu) enintään 31 päivään joulukuuta 2017, tämä päivä mukaan lukien.

Asetuksen 4 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että henkilösiirtojen osalta noudatetaan lain hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista 28 §:ä henkilöstöä koskevista siirtosäännöksistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tehtävien ja toimintojen siirtyessä Väestörekisterikeskukselle näihin tehtäviin ja toimintoihin liittyvät sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä vireillä olevat asiat siirtyvät myös Väestörekisterikeskukselle.